

Online Peer-reviewed Journal Structure and Requirements

ملزومات وبسایت‌های مجلات الکترونیکی

شناسنامه سند	
عنوان سند	ملزومات وبسایت‌های مجلات الکترونیکی
نگارش	۱
تاریخ صدور	۱۳۹۸/۰۹/۲
نام کامل فایل	Online Peer-reviewed Journal Structure and Requirements
شرح سند	شرح معیارهای ارزیابی وب سایت مجلات
نویسنده	فهیمة عباسی - کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

توسعه سیستم‌های ارتباطات علمی، و شتاب مبادله اطلاعات نشان می‌دهد که در حال حاضر مجلات علمی، به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین راه‌های ارتباطات علمی، نمی‌تواند بدون وبسایت باشد. وبسایت مجلات علمی مدام در حال تکمیل شدن، ارائه منابع و خدمات جدید به گروه‌ها و کاربران علاقه‌مند بوده و یک عنصر مهم در محیط آنلاین ارتباطات علمی است. برای اثربخش بودن یک مجله در محیط آنلاین باید بررسی کرد که چه اطلاعات و خدماتی در وبسایت ارائه شود، و برای چه گروه‌های هدفی. اگر محتوای وبسایت شامل اطلاعات موردعلاقه کاربران با اهداف خاص باشد و خدمات باکیفیت بالا ارائه دهد، انتظار می‌رود سایت مجله مورد بازدید قرار گیرد.

بخش‌های موجود در وبسایت مجلات باگذشت زمان به‌طور چشمگیری در حال گسترش و تغییر است. برای اثربخش بودن یک مجله در محیط آنلاین، وبسایت مجله باید ملزومات خاصی را داشته باشد، که سازمان‌های اصلی را برای مشارکت در ایجاد و پردازش مجلات علمی مجاب کند.

اکثر وبسایت‌ها شامل اطلاعات زیر هستند:

اطلاعات کلی درباره مجله (موضوع، آدرس و اعضای هیات تحریریه مجله)؛ اطلاعاتی درباره سازمان انتشاراتی؛ محتوای شماره‌های مجله، اعلان شماره جاری، و نحوه عضویت در مجله.

راهنمای نویسندگان اغلب در بخش خاصی از وبسایت قرار می‌گیرد که شامل توصیه‌ها و قواعد بازبینی و ارسال اثر است.

همچنین امروزه اکثر مجلات دارای سامانه آنلاین ارسال و داوری مقالات هستند. علاوه بر این در اکثر مجلات می‌توان مقالاتی که بیشترین استناد و دانلود داشته‌اند را مشاهده کرد. بسیاری از مجلات برای کاربران ابزارهای متنوعی برای مقالات فراهم می‌آورند مثل دریافت رفرنس‌های مقاله از طریق ایمیل، انتقال مقالات استناد شده به برنامه‌های متنوع مدیریت رفرنس، دادن امکان citation alert، دادن اجازه دسترسی برای سهمی شدن در محتوا (جهت استفاده مقاله برای مواد آموزشی، کتاب‌ها، مجلات و غیره).

وبسایت بیشتر مجلات بخش‌های خاصی از جمله بخش‌های برای کتابداران، خوانندگان، تبلیغ‌کننده‌ها را دارا می‌باشد که شامل منابع و خدمات متنوع برای گروه‌های کاربری است. برای مثال بخش برای کتابداران شامل این اطلاعات است: اطلاعات آماری، عضویت، اطلاعات مربوط به سفارش، license agreement، داشتن امکان دانلود رکوردهای موجود در فهرست، و لیست قیمت‌ها؛ و بخش برای خوانندگان شامل اطلاعاتی است از قبیل: اخلاق انتشاراتی، پیشنهاد مجله به کتابخانه، اعلان عضویت و غیره. همچنین وبسایت مجلات دارای خدمات مشاوره‌ای هستند از قبیل پیشنهاد به دوستان و کتابداران و غیره.

یکی دیگر از امکانات موجود در وبسایت مجلات داشتن قسمت‌های e-mail notification و RSS feeds می‌باشد. RSS-feeds اعلان متوالی از آخرین اخبار و مقالات را فراهم می‌آورد البته به صورت یک طرفه.

CiteTrack notification این امکان را می‌دهد که بتوان موضوعات منتشرشده یا نویسندگان را در مجله پیگیری کرد.

همچنین اکثر مجلات لینک به شبکه‌های اجتماعی از قبیل یوتیوب، توئیتر، فیس‌بوک، و وبلاگ‌ها را در وبسایتشان فراهم می‌آورند. شبکه‌های اجتماعی موجود عملکردهای متفاوتی را عرضه می‌کنند. این ابزار درباره مقالات جدید اطلاع داده و به عنوان یک محفل عمل کرده و در توزیع دانش حرفه‌ای مشارکت می‌کنند. همچنین شبکه‌های اجتماعی محتوای اطلاعات تولیدشده توسط مجله را تکمیل می‌کنند. این شبکه‌ها که به عنوان فیلترهای اطلاعاتی عمل می‌کنند با مشارکت خوانندگان از قبیل: لایک، توصیه‌ها، نظر دادن، توثیق کردن یا اضافه کردن لینک به مقاله، به عملکرد مجلات علمی می‌افزایند. این شبکه‌ها نظرات خوانندگان را منعکس می‌کنند، و به ویراستارها اجازه می‌دهند تا اطلاعات مرتبط را در سایر فرمت‌ها، نه تنها به شکل مقالات علمی منتشر کنند.

بعضی مجلات در وبسایت خود مواد چندرسانه‌ای ارائه می‌دهند. مواد چندرسانه‌ای موادی هستند که در نسخه چاپی مجله منتشر نمی‌شود (از قبیل نمایش ویدئو، گرافیک‌ها، جداول و انیمیشن‌های سه بعدی و یا اسلایدهای شنیداری کوتاه ۵ دقیقه‌ای که نویسنده مقاله خود را در آن ارائه می‌دهد، و داده‌ها و سایر نتایج کمی ارائه شده در مقاله از قبیل شکل‌ها و جدول‌ها در فرمت Interactive Plot Viewer نمایش داده می‌شود). نسخه چاپی مقاله لینکی به مواد اضافی در وبسایت مجله می‌دهد. اطلاعات شنیداری و ویدئویی، که در آن دانشمندان ماهیت اثرشان را توضیح می‌دهند، کمک می‌کند تا گزارشات تحقیقی راحت‌تر تهیه شده و درک شوند.

بیشتر مجلات در وبسایت خود سرویس My Account فراهم آورده‌اند. کاربران در صورت ثبت نام کردن می‌توانند خدمات اضافی را دریافت کنند. خدماتی از قبیل: سیستم آگاهی‌رسانی از طریق ایمیل برای مطالب جدید و جستجوهای ذخیره شده؛ ذخیره و حفظ انتشارات و جستجوها در پروفایل خودشان؛ ایجاد فرصت برای خرید تکی مقالات.

علاوه بر این بسیاری از مجلات شاخصه‌ای مبتنی بر مجله را در وبسایتشان ارائه می‌دهند. این شاخص‌ها عبارت‌اند از: Source-Normalized Impact (SNIP)، SJR، Impact factor، 5-Year Impact Factor. شاخصه‌ای مبتنی بر مقاله نیز به محقق اجازه می‌دهد تا اطلاعات عملیاتی درباره اهمیت مقاله (بر اساس استناد) و علایق جامعه علمی نسبت به مقاله را به دست آورد. همچنین این شاخص‌ها برای تصمیم‌گیری در خصوص خواندن یا نخواندن متن کامل مقالات کمک می‌کنند.

ارائه اطلاعاتی درباره نمایه‌سازی مجله در سیستم‌های اطلاعاتی کمک می‌کند تا بتوان مقالات را در این نمایه‌ها مرور کرد.

معمولاً در وبسایت مجلات درباره این اکسس بودن مجله اطلاعاتی ارائه می‌شود. مزایای مجلات این اکسس نسبت به سایر مجلات، میزان مبادله اطلاعات علمی و دسترس پذیری اطلاعات برای اعتبار سنجی وضعیت علمی آنهاست. همچنین برخی محققان چنین ذکر کرده‌اند که توجه خوانندگان به مقالات مجلات این اکسس بیشتر از مجلات پولی است. مدل‌های این اکسس با رویکردهای متفاوتی به کار گرفته می‌شوند: برخی مجلات امکان دسترسی کامل را برای خوانندگان فراهم می‌آورند بعضی به نویسندگان پیشنهاد پرداخت پول جهت انتشار مقالاتشان به شکل این اکسس را می‌دهند، و برخی با نویسندگان برای سهمی شدن در کپی‌رایت و اجازه دادن به توزیع رایگان اطلاعات مقاله، و غیره به توافق می‌رسند.